Број 272. У Новом Саду, у недељу 10. децембра 1900. Год. XXXV.

„Застава“ излази: сваки дан осим понедељника и дана за свецем

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе.“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Не сме бити боље.

И заступство Гемер-Кишхонтске жупаније прикључило се тројној жупанији у ствари народносног закона. И тамо су за то, да се народносни закон измени на штету немађарских народа.

Као што се види, ова ствар напредује, и време је да јој погледамо сасвим на дно.

Пре свега излази пред нас питање: је ли збиља могуће, да има жупанија и муниципија у Угарској, које не виде како нам већ над главом горе кров, но им је до тога, да се препиру са осталим укућанима, место да их братски позову у коло да гасе?

Зар има збиља људи, који не виде ону глад у престолници? Не виде, да смо дошли дотле, да су добротвори морали отворити врата своје зграде, те хиљадама људи делити сваки дан по комад сува хлеба? И зар не виде глад земљорадничке сиротиње? И зар нису читали књигу вел. жупана чонградске жупаније Ваднаја, који признаје да само у великој низини Угарске има до 200.000 земљорадничке сиротиње, која гладује? И зар ти људи не виде пропадање заната, индустрије, па и трговине?

Не, не, то не може бити! Ко још не види пламен над кућом нашом тај бар мора осећати дим. И зато су се баш покренули они, који су криви. Они који су са својом претераном политиком занемарили све, само да покажу јачи успех у угушивању немађарских народа.

И виде они, где треба да даду рачуна о свом деловању. И где треба да изађу на видик као прави кривци овог жалосног стања. И побојали су се, да ће доћи у земљи дан правде. И да ће осиромашени народи Угарске, сви од реда, заједно с Мађарима одгурнути те лакомислене људе на страну и тражити пута народима. И искати опште тајно гласање и праведну поделу срезова. Па да у сабору уђу нови људи, са новим мислима, који ће сложно и братски тежити да се уклони ово ужасно стање.

Јест тога су се поплашили политичари, који су највећма криви овом данашњем злу. И док се још није догодило оно, чега се они боје, и док им се још није здерала — с лица образина, они још последњи пут покушавају, да то спрече. С једне стране да надраже своје верне, а с друге стране да убију у главу сваки озбиљнији покрет народа у Угарској

И тако је постала окружница тројне жупаније. По тој окружници нема преча посла, но да се промени народносни закон. Бајаги, немађарски народи Угарске имају сувише велика права. И том злу треба стати на пут.

Међутим тај закон одузима немађарима велика права, а ван тога, он је мртво слово на папиру. Ни оно мало, што зајамчава тај закон не испуњава се.

Шта још може да се узме немађарским народима у Угарској?! Ал не, није о томе реч. Него, док једни вичу: „нек им се узме још!“ дотле други бајаги слободоумни веле: „Немојте, било би само ларме Добро је и овако!“

Дакле једни хоће да буде горе, други да остане овако. Та препирка треба да спречи, да народи не кажу оно, што им је на души, а то је: — Овако не може даље, дајте да буде једаред боље. И желе, да немађарски народи пређу на страну оних, који милостиво кажу: нека остане овако, не треба да буде још горе!

Лепи изгледи! Но да ли ће народи наићи на овај лепак? И да ли ће пристати да бране ово данашње стање макар и посредно. То је питање, које није тешко решити. ако у нас има ма само мрвице онога, што се зове политичка свест.

Патријархово питање.

Ср. Карловци 8. дец.

Кад је лане обнародована пријава епископа Змејановића, упућена на синод, а у којој је тражен извиђај због патријарховских проневера, била је међу патријарховим вернима у Карловцима велика „скорб“ и смутња и збуњеност. Али данас кад је и зишла на јавност окружница епископа Змејановића, у ствари „Српског Сиона“, патријархови верни су до крајности поражени. Онда су још мислили, да ће се цела ствар моћи изравнати ма којим путем и начином, а нарочито су држали, да ће патријарх Георгије одувати епископа Змејановића као перце с хаљине и створити од њега „застрашавајући пример“. Сад не питају више и не причају једно другом: шта ће бити после овог с епископом Змејановићем, но разбирају: шта ће бити од патријарха Георгија?

Требали би да видите проту Јеремића, „чувеног и славног“ уредника „Српског Сиона“! Тај човек час је скрушен, час опет бесни. Он сигурно зна, да му је одзвонило. С онолико пакости, злобе, изазивања и простаклука није још нико уређивао српски лист, као прота Јеремић „Српски Сион“, на коме је лежао „благослов Св. Синода“. У току последњих година пао је „Српски Сион“ у угледу и сматран у народу као последња опирача. Та и сам „Српски Сион“ бранио се тек недавно једино тиме, што бајаги само је оно званично и само на оном лежи благослов „Св. Синода“ што излази у званичном делу, а оно друго је лист као и други лист Та да! У оном другом делу могу имати места чак и кочијашке грдње..

Но да се манемо тог јадног кукавца. Он као да је осетио већ нешто, зато и развлачи из подручних му манастира, не би ли се осигурао за сваки случај.

Епископ Змејановић је отворено изрекао: **„Српски Сион“ служи на штету морала и доброг реда у цркви**. — Ово ће питање морати изаћи и пред синод. И шта ће рећи на то остали г. г. епископи? Хоће ли се ухватити опет за форме? Хоће ли постати и у овом јатаци „С. Сиона“? Ил хоће ли отворено признати да их је „Срп. Сион“ само срамотио? Хоће ли признати, да је том листу било главно у последње време, да брани дефраудације патријарха Георгија и ружи све оне, који траже: чисте рачуне?

Ово и јесте језгро питања По среди је и опет патријарх Георгије и његове проневере, због којих је и кидисао „Српски Сион“ на све и свакога и „ширио неморал, и кварио добри ред у цркви.“ Па то и јесте оно, што је поразило патријархове пријатеље. Виде, да овако не може остати и да се питање проневера патријарха Георгија не може отклонити, не може забашурити не може заборавити. На

ПОДЛИСТАК.

КУЛТУРА.

(ХУМОРЕСКА.)

Господин и госпођа Фаренхолц, млад елегантан брачни пар, седели су у циркусу.

Он је без воље жртвовао то вече, напустивши своју редовну забаву, само да удовољи својој жени Она се опет вечито жалила на дуго и несносно време и ако је предпрошле недеље била са једним познаником у опери, а брже боље већ набавила улазницу и за концерат свирке сутра дан.

Па дакле седели су обоје у једној од најлепших ложа — а могло им је и да буде — и гледали су доле у гомилу; он досадно, она живахно са интересовањем.

За чега се она управо и није интересовала?

Само кад кловн избаци какву необично глупу шалу, оживе и његове усне Дресура коња, продукације немају за млада духовита човека ни мало дражи, али шала једнога кловна — но, човек се бар томе насмеје.

Одмор је био свршен и почеће други део програма. Овај је у главном био познат из другог парчета.

Шарене слике пролазиле су у калеидоскопској промени пред гледаоцима, играо је један балет за другим и трептао кроз менажу модерне пантомиме циркуске.

Господин Фаренхолц држао се резервисан за све време, док се око њега с лева и с десна задовољно брбљало.

Апотеоза, на крају обичан ефект праске, па је било »задовољство«, да је његову жену преко мере ценио, и сувише!

Средиште апотеозе чинила је једна јуна киња, женска прилика, која је симболисала Културу. У истини беше варошка жена!

— Дозволи ми већ једном то стакло!

Госпођа Фаренхолц даде своме мужу оперски дурбин, али га она не доби баш тако брзо патраг. Господин мужић се на мах заинтересовао врло и држао је стакло управљено непрекидно на Култури.

Сад скиде дурбин доле, утре себи очи, као да још не види доста оштро и онда продужи гледање даље.

— Али Максе — смем ли молити?

Она пружи руку за стаклетом; баш беше лепо груписане.

— Сад, сад, — па тек пошто га је прво снажно продрмала за руку, дао јој је доста јетко леп, од слонове кости дурбин.

Сад узеде и она Културу на дурбин.

Да богме, њеном се Максу учинила личност њена као доста подесна. У ствари пак не беше баш бог зна шта. Али људи!... Хм —

Госпођа Фаренхолц сва је поцрвенила од једа.

Један летимичан поглед пређе мужића, који гледаше Културу као хипнотизован.

Ракетле су праскале. Изгледаше као да ће циркус букнути у пламен. Управитељ је приказивао још једном своју најомиљенију партију, за ком се сва публика заносила. Култура се међу тим повукла са својом пратњом натраг. Пошто је музика засвирала свршетак, то су и господин и госпођа Фаренхолц напустили своју ложу.

У колима су седели ћутећки једно поред другог. Свако се удубило у своје мисли.

За њега њено ћутање није скривало никакво лукавство, али његово ћутање беше за њу сумњиво.

— Ти још непрестано мислиш на ону даму у циркусу! рече она напослетку подругљивим нагласком, ударајући на реч »дама« снажно.

— Да богме; имаш право, — потврди он отворено. — На ону даму — Културу!

— До душе — примамљива!

— Држиш ли збиља да је она тако примамљива?

— Па кад ти кажем.

Он се насмеја.

Како фриволно уме да се смеје овај човек!

— То је нечувено, ти мене вучеш у циркус, да будем сведок твоје опијености, твоје занешености.

— Ја тебе зар вукао у циркус? То значи окренути тумбе истину. — Па још био опијен? Једну једину сам чашу пива испио о одмору.

— Човек се може опити и гледањем.

— Ах, та ти си опет љубоморна!

— Па ти кажеш, да непрестано мислиш на ону циркусанку.

дневном реду је питање о моралу и добром реду у цркви! А кад се то питање стане решавати, и мора се решавати онда патријарху Георгију нема више места на челу наше цркве. **В.**

Политички преглед.

Отварање државног сабора у Аустрији. Аустријски државни сабор биће поново отворен, како то јављају из Беча, или 28. или 29. јануара.

Горњи дом угарског сабора. Јуче, у петак, држао је горњи дом угарског земаљског сабора своју последњу седницу за ову годину. На дневну реду беху сви они законски чланци, што их је доњи дом у последње време расправио. На првом месту се приступило расправљању законског чланка о индемнитету. Поводом тим је члан пучке странке гроф Н. Зичи напао на председника министарства Села и пребацивао му, што гони католичку веру. Сел се бранио од ових нападаја и рекао да он само неће да трпи верску свађу међу грађанима, коју сеје пучка странка под видом католицизма. А министар просвете рече, да ће влада већ после светаца објавити своје становиште о католичкој автономији. Код законског предлога о заједничкој војсци, Д. Пронаји говори против предлога и тражи самосталну мађарску војску. К. Сел вели, да је заједничка војска установљена прагматичном санкцијом и мора се одржавати. Остале ствари су примљене без дебате.

Побуна у Конгу. Из Конга јављају о великој побуни. У округу Сусамбо побунили се војници урођеници, и послата је војска против њих. Влада у Конгу морала је предузети строге кораке и против трговачких друштава, који се служе недозвољеним и насилним мерама при збирању каучука. Урођеници су убили Лемерса, трговачког агента.

Руски конзул у Индији. Како из Калкуте јављају, званичан лист донео је наименовање де Клема за руског конзула у Бомбају. То је прво конзуларно заступство Русије у Индији.

Рат између Енглеске и Транзвала. На јужно-афричком бојишту настао је обрт по Енглезе врло мучан. Јаке бурске чете продрле су у Кап, где је настала отворена побуна и африкандери у великом броју грабе оружје и ступају у бурске убојне редове. Бурске чете сваког дана су много јаче, јер им се капски холанђани нагло придружују. Влада у Капу већ је проглашила опсадно стање над више срезова, али јој то слабо помаже. Северни крајеви Капа већ су се листом дигли против Енглеза. Лорд Киченер послао је скоро сву коњицу у Кап, да стане на супрот Бурима и протера их из Капа. Енглески генерал Рундле, Кнокс и Макдоналд пожурили су што брже могу да спасу ако је могуће унутрашњост Капа од упадаја бурских Врло је занимљив званичан извештај капске владе о стању у Капу. Број Бура што су прешли Оранж износи 2000 људи. Како изгледа пошли су према Колесбергу, но како је енглеска војска отишла против њих, то скренуше према Филипстовну и заузеше га. До одлучне битке још није дошло, јер Бури не ће да се упусте у њу. Бури су међутим заузели и Вентерсдорп и заробили тамошњу посаду од двадесет људи. У Хамелсфонтену позвали су посаду на предају, а када ова није хтела да се преда, напали су варош, но одбијени су. У више срезова проглашен је статаријум. Најновија вест из Лондона међутим јавља, како су у Колесбергу хтели да одрже суђење због више велеиздајничких преступа, но како су се Бури примакли Колесбергу на више од 7 миља, то је суђење одложено, и суд се преселио у унутрашњост Капа.

У Оранжу су Бури посели скоро све главније железничке унакрсне линије.

Киченер непрестано пожурује, да му се пошље помоћ од 40 хиљада људи. Енглеска је међутим у неприлици, и не зна од куда да узме војника, та последњи пут је тако рећи послала и децу од 15, 16 и 17 година. И с тога сада из Лондона радосно јављају, како је влада у Новом Селанду пристала да се одазове захтеву Киченерову, те ће и један шести контингент послати у Африку.

✝ Митрополит Дионисије.

Нашу потиштену браћу у Ст. Србији и Мађедонији, задесио је тешки удар. У њихови тешки и мучни дани, изгубише свога добра пастира Дионисија, митрополита рашко-призренке епархије. Губитак је овај по нашу потиштену браћу у Турској врло тежак и осетан — Митрополит Дионисије беше образован човек, беше благе и питоме нарави, беше прави отац и заштитник свог свештенства и свог народа. Но, митрополит Дионисије беше и једини од Срба митрополита у они крајеви. Други изабрани Србин митрополит Фирмилијан за скопску епархију, још ни како да дође до свога посвећења. И кад погледамо на све ове огромне тешкоће, које се чине, да митрополит Фирмилијан не буде посвећен само за то, што је Србин, онда нам срце мора обузети страх и брига, да и на место упокојеног митрополита Дионисија, тешко да ће Србин сести на столицу рашко призренске епархије а у славној престоници негдашњег великог Душановог царства.

Поглавар рашко призренске цркве родио се у босанској Градишци 1858. од скромних и сиромашних родитеља, који му на крштењу дадоше име Дамјан. Основне школе Дамјан је изучио у своме родном месту, а по свршетку истих прешао је у Србију, где буде примљен у богословију. Године 1878. Дамјан је примио монашки чин у манастиру Туману и добио име Дионисије. 17. и 18. декембра исте године блаженоупокојени митрополит Михаило рукоположио га је у београдској саборној цркви за јеромонаха и ђакона. Од 1882. до 1885. године јеромонах Дионисије беше посветио своју службу Богу и народу српском у Босни. Особито спремна и одушевљена млада јеромонаха Дионисија беше особито заволео тадашњи митрополит дабро-босански Сава Косановић, који га произведе за протосинђела а 1884. године одликује га напрсним крстом. Све до 1888. г. затим Дионисије беше тајник и придворни протосинђел код митрополита Саве, када му смрт уграби матер, коју је необично волео. Да би души својој олакшао и разгонио тешку жалост за нежном мајком, Дионисије се предаде јаче науци и 1889. године ступи у духовну академију на Халци, а за време тога школовања обишао је све манастире у Св. Гори. 1892. патријарх Неофит VIII. предложи синоду Дионисија за протосинђела скопске епархије, на које место буде и постављен и на коме се показао као неуморни помагач митрополита Методија. Смрћу Грка митрополита рашко-призренскога Мелентија, народ српски тражаше Србина за владику и, најзад, после великих напора и труда та му жеља беше испуњена. Тадашњи васељенски патријарх Антим VII. посвети у Фанару тадашњег архимандрита Дионисија 25. јануара 1896. год. за архијепископа пећскога и митрополита рашко-пизренског, скендеријског, плеваљског и т. д.

Повратак Дионисијев из Цариграда, народ рашко-призренске епархије поздравио је одушевљено и гледао у новоме своме митрополиту јединог чувара вере Србинове и заветне мисли српске у Старој Србији. Рад и живот митрополита Дионисија беше светао и за то му је одато признање како од саме васељенске патријаршије тако и од народа његове епархије.

Митрополит Дионисије имао је и горких дана. 1897. год. кад се враћао из Срецке у Призрен, на пола сахата у Карапотоку, нападну га Арнаути, и срећа Србинова спасе га тада од неминовне смрти, али два најодличнија Србина, браћа Чичкарићи изгубише главу.

За свој ревносан рад како у цркви тако и у народу Султан одликовао је га III. степеном Османије, и царском медаљом, а краљ Александер одликовао га је орденом Св. Саве I. реда.

Потиштено и напаћено Српство у Ст. Србији и Мађедонији горко оплакује смрт свога врлог архипастира и забринута чела чека, ко ће бити наследник Дионисијев. Слава и вечан помен врлом пастиру митрополиту Дионисију!

— Добро, али —

— Али — ја тебе молим, да се не правдаш. Ниси ни обавезан. Не мораш никоме давати рачуна — па ни мени.

— Па ти га тек тражиш?

— Ја га не тражим, само сам морала приметити, како си непрекидно гледао у ону личност.

— Ти говориш бесмислицу, драга моја. Премда из искуства знам, да ти ниси у стању то доказати. У осталом, ево нас већ код куће.

— Нећеш ти мене тако лако обманути. Па бар да си одважан, да ми отворено кажеш: Ја познајем дотичну — — —

Она замукну и глас јој се изгуби.

— Чувај бар себе — рече он. Кад већ хоћеш у свему да имаш право: Да, ја познајем дотичну даму, и мислим да је познајем.

— Доста је!

Била је срећа, што су кола стала, па су морали доле, јер само је то предупредило несвестицу у госпође Фаренхолц; иначе би морала рећи кочијашу да стане.

Кад су приспели кући, хтео је он да продужи разговор.

— Дај се обавестити.

Она зашушта у леденом ћутању поред њега и нестаде је у њеној спаваћој соби, од које жестоко забрави изнутра врата.

Али сад се поче и у њему кухати. Да ли да —

У песницу скупљени прсти отпустише се. Глупост! Само хладно!...

Припали једну цигарету. Седе затим у наслоњачу. И кад је посматрао ситуацију кроз плаве облачиће дима, који се лагано дизаше до таванице, хватајући их весело, комично — — — само та грозна љубомора, да није дошла и овога пута, да му женицу узнемири! Али како Елза ради, биће још горе. Непријатност се не уклања тако.

И господин Фаренхолц испуши своју цигарету до краја, па се извали на канабе.

Следећег јутра отиде рано од куће.

Кад се Елза пробудила, преда јој девојчица једну карту на којој је стајало ово неколико речи:

»Данас ћемо нас троје ручати. Хоћу да позовем Културу. Емил«.

Узверено гледаше она на хартију. И то сме њојзи њен муж да јави! Ову самртну увреду измислио је он ове ноћи у самоћи са ђаволском пакошћу, да је зар са једним ударцем поништи!

Каже девојчету да изиђе напоље А њојзи грунуше сузе још јаче љубоморе. Прошло је подуже времена, докле се толико умирила, да је могла бар премишљати, шта треба да чини.

Да одмах отпутује својим родитељима?

Не — хтела је ипак да види, докле ће терати он свој цинизам; хтела је да се увери, да ли је у стању своју срамну и гадну шалу да изведе. Онда би извесно био крај А она га је тако жарко љубила.

И опет туга, и опет сузе, које неће да престану.

Лагано одмицаху часови — дође подне и тачно у доба ручка стадоше кола пред кућом.

Млада жена сва уздрхтала стаде иза прозорске завесе. Пред очима јој се смрче, кад угледа одатле, како јој муж силази с кола, а нарочито онда, кад стаде помагати некој женској да се и она сиђе.

Али та дама! То не беше она мрска циркуска принцеза, ова примамљива фигура.

Непозната, којој је њен муж тамо доле галантно руку прихватио, беше нека женскиња зрелијих година, обичног грађанског изгледа.

Елзи постаде одмах нешто лакше.

Она изиђе долазећима на сусрет. Са љубазним осмејком, као да се није ништа догодило, поздрави свога мужа.

»Дозволи« рече он, »да ти могу приказати госпођу Бокарини. Са наше јучерање посете у циркусу: »Култура«. Одиста смо вам се дивили, — рече дами. Нарочито моја жена није могла да вас се нахвали.

— Па ви сте Култура?

Госпођа Елза трудила се да изнађе штогод што-год сличности Али она варљива појава јуче на вече, и ова природна прилика, не дају се баш ни у колико сложити

— Да, ја престављам Културу у новом комаду Мираза. Али да богме, увече човек друкчије изгледа. Барока, костим, па руменило не сме се заборавити.

Два жандара...

Без сумње је наш свет веома радознао: шта мисли патријарх Георгије сад, после најновијих догађаја. Можемо свакога уверити, да су ово његове мисли:

»Виш ти њих, прете ми! Бајаги, напослетку ће доћи два жандара, да ме счепају за раме и избаце из двора. Кобајаги! Као да ја не знам шта може бити, а шта не.

Нисам ја море јучерањи. Главно је, да не будем осетљив и да се чиним невешт. Нек ми баш и кажу да идем; нећу. Ко мене може збацити? Не може сабор, не може синод, не може нико. А што ми прете са судом и жандарима, то ме не буни; с тим се само мала деца плаше.

Истина, кажу: — тешка је ствар, ал нисам баш ни ја лак. Колко су ме само нападали по новинама. Мислили су, сад ћу ја изаћи не само из двора, него и из коже. Таман су погодили! Нека пишу док им траје мастило, мени је потаман. И нека ме зову не дефраудант, него ако хоће Рожа Шандор, то ја не зарезујем. Главно је да сам ја овде, на овом месту, па они једни морају ме у руку они други: »Благословите Ваша Светост«, а оним трећима помало судим, како је мени ћеф; па шта ћу више.

Нисам баш тако сасвим ни без пријатеља. Они једни трубе по народу: — Какав је да је, манте га. А зар ће вам после њега доћи бољи?! Други веле: — Па нека је баш и дефраудант, треба га манути, јер ће иначе патити патријарашко достојанство. Трећи ме бране с тим, што сам назидао конвикт и веле: Шта сте се ту развикали? Ако је једном руком и узео, другом је опет дао, па се изравнало.

Па онда, уз мене је и синод. Већ је угазио једном ногом замном па ће и другом. А саборски одбор се направио кривљи и од мене. Брани ме, као да је делио самном. — Сад нисам баш тако прост, да не знам, како су људи обешењаци, и да их има који друкчије мисле но што раде. Но с моје стране нека мисле како хоће, само нек они и даље овако јавно раде, па ћемо се још таворити.

Дела да видим, шта ми могу, кад ја нећу да идем А сад баш нећу. Није ту питање: Јесам ли крив? Нека баш и нисам крив, одмах би постао крив, чим бих отишао. А нек сам и по сто пути крив, док сам овде ту сам, и нисам крив. А од куд ћу бити крив, на овом месту, кад ја ето кажњавам друге. И само нек се мало окрене ствар, сви ће они мене још у руку и то баш у десницу, па да по сто пути знаду, да сам с њом трпао у џеп народни црквени новац Та свет је данас море обешењак, обешењак! Па пред ким да се уклоним?!

До душе, није ми баш здраво пријатно, ал сад већ: где сам ту сам. Да сам отишао на почетку, хајде, де! Ал шта то мене кошта од оно доба, наопако?! Па ме онда натерали да назидам и конвикт. Кажем ја лепо: — Обећао сам, а то је као да сам и дао Изјавили су ми у саборском одбору и школском савету у записнику благодарност, а који је мој, томе је доста и толико, а после ћемо видети. И који је још паметан добротвор зидао за живота?! Ал они ме окупили: — Зидајте Ваша Светост, зидајте јер је наш народ такав, да му ко одсече и нос, само нека му после поклони џепну мараму, па ће га прогласити за највећег добротвора. Само зидајте и онда сте на коњу.

И назидао сам им ено онолику кућерину, срце ме боле кад је погледам са дворских прозора а како ли би ме тек онда болело, да одем, па да је и не гледам више. Ја да одем жив одавде, а кућа да остане народу, који ме је отерао. То никад ни во вјеки!

Још ћу се ја помало чинити невешт и нећу примати ништа к срцу, па ма излепили цео двор с оним свотама што сам их дефраудирао. А од она два жандара, се не бојим. И кад сви они виде да нећу, па нећу и нећу мора им догрдити и рећи ће напослетку: — Манте га збогом, стар је, па ваљда не ће више дуго.

— Мени је право и тако!«

— Ви сте се и без тога изврсно одржали, драга госпођо Бокарини, — потврди Емил. — Ја сам вас ипак познао одмах и ако се нисмо видели већ двадесет година. У осталом, ја вас нисам никад ни заборавио. Цела се породица поносила с вами. Заиста! Ја се врло добро сећам, да смо се били сви навикли на вас, и са пуно туге смо се растали с вами.

— Ја сам се упознала са Бокаринијем, пошла сам за њега, те сам тако доспела и у циркус.

Госпођа Елза је слушала разговор са отвореним устима. Осећала је дубоки стид, што је тако на недостојан начин осумњичила свога мужа.

Љубазно позове она дакле гошћу да зауз ме место код стола, који је одиста за троје постављен био, и пријатно проведоше време ручка.

А кад на послетку остаде млади пар на само, паде Елза своме мужу око врата.

— Хоћеш ли ми опростити, ако ти обећам, да у будуће нећу бити љубоморна.

— Радо, злато моје

— Та да сам ја могла мислити, да је Култура тако стара — — —

— Ако запиташ научаре, то ће ти они казати, да је култура још старија, много старија, — одговори јој он смејући се и стиште јој пољубац на усне.

Превео **Т. К.**

Вести из места и са стране.

Одликовање. Будимски епископ Лукијан Богдановић одликовао је на св. Николу српског свештеника у Пешти, Владимира Димитријевића црвеним појасом. Један будимпештански лист јављајући ово, вели, како је ретко овакво одликовање у српској цркви. Али то не стоји. Нека се уредник тог листа вијне у бачку епархију и архидијецезу карловачку, па ће да наиђе на много српски свештеника, одликовани и неодликовани са црвеним појасом, који веле, е је данас под ером Георгијевом већ толико црвених појасева подељено у наших свештеника, да је постала реткост — плаветан појас.

Осуђен бивши посланик Шима. Бивши посланик сентешки Фрања Шима, осуђен је од сегединског суда укупно на 520 круна глобе. При накнадном избору у Сентешу, дошао је Шима на станици у сукоб са жандарима, и наввао их целатским слугама. С тога је и био оптужен. И Шима и државни тужилац уложили су жалбу против изречене пресуде.

Трговачки музеји. Читамо у београдским листовима: Од пре некег времена бави се у Русији г. Светозар Вукадиновић, бивши директор српског бродарског друштва. Г. Вукадиновић је отишао у циљу, да у Русији оснује српски трговачки музеј, као и у Србији руски трговачки музеј. Како он сада извештава своје пријатеље, преговори по овој ствари иду врло добро, те је нада, да ћемо у скоро ову намеру г. Вукадиновићеву видети као остварену. Тиме ће много добити обострана трговина, а руско-српски трговински однос постаће јачи и кориснији по обе земље.

Први женски адвокат у Паризу. Ових дана је у Паризу, једна женска по имену Јованка Шовин, положила пред судом званичну заклетву, као адвокат. Том приликом су је срдачно поздравиле њене колеге.

Промена ординације. Г. др. Ђура Трифковић, који је до сад ординирао од 8—9 пре, и 2—3 после подне, јавља да ће ординирати од сад од 10 до 11 пре и 3—4 после подне.

Са јужно-афричког бојишта. Аустријанац барон Рамберг, који као добровољац служи у енглеској војсци у јужној Африци, и који је коњички капетан саопштио је једном извештачу своје доживљаје и своје уверење о приликама у јужној Африци. Ово је барон Рамберг причао још октобра месеца. „15. октобра видео сам рече најбоље и први пут како Енглези врше своју културну мисију. Да би се зар осветили за разорене железнице попалили су и опустошили 15 бурских пасеобина. Даље вели Рамберг, Бурима је натурено само на један начин да се боре, да нанесу Енглезима штете што више могу а себе да сачувају од губитака, с тога да благовремено избегну сваки одсудан нападај какве премоћне енглеске војске. Бојиште с тога преостаје увек Енглезима и они се хвале онда с победом, али од какве је вајде то по њих? Шта им помаже анексија, железничка пруга је до душе у њиховим рукама, али земља није, а да ову освоје требало би им најмање по милијуна војске. Добровољци који су изслужили иду кући, и нико не може да их приволе на даље службовање. А Енглези не сму да ослабе своју војску. Међу Бурима је велика живост и управо срце њихово је под оружјем. Расположење, издржљивост и снабдевање Бура са раном и џебаном је изврсно и зависи ли од овога трајање рата, то ће овај трајати до год Бури не буду са свим онеспособљени за рат“. Барон Рамберг износи за тим једно јавно насиље Енглеза према др. Албрехту из Беча, који је од своје воље отишао да послужи Бурима. У једној мисији био је у Преторији и за тим је хтео да оде у Маладодорп да тамо седне на свога коња којег је онде и оставио, прође кроз енглеску предстражу и оде у свој бурски логор. У Маладодорпу га Енглези задржаше и неоправданим начином везаше му очи, и тако га 24 сата затворена држали, за тим вратили у Преторију. Ту се др. Албрехт жалио маршалу овај му је обећао задовољштину и да ће му осигурати повратак у његов логор. Задовољштина се у томе састојала што је маршал све то приписао заблуди једног свог официра и изразио своје жаљење због тога. Овим се др. Албрехт није задовољио, јер му се овако насиље већ по други пут десило, и тужио се преко немачког посланика који заступа и Аустро-Угарску због оваке јавне повреде народног права. Даље прича барон Рамберг, како се сваки љуто вара, који мисли да ће се бурски борци уморити и вратити своме огњишту. То је на жалост немогуће, јер они немају више свога огњишта. Енглези — иначе тако лукави — учинили су врло велику погрешку, што су спалили и опустошили домове бурских ратника, и зар тим насиљем се надали да их приволу да положе оружје. И не један бурски борац дошао је да види своје огњиште. Но шта је нашао место свога огњишта, који је толико неговао и волео? Нашао је попљачкане развалине. Ту је можда пролио прву а и последњу сузу у своме животу, тада га је морао обузети најогорченији бес, и тад се је са пушком у дршћућој руци повратио својој браћи приповедајући им, да им је неумитна судбина да се боре све до смрти. — И је ли сад крај рату?!

Учитељи — јавни чиновници. Поводом једног конкретног случаја, упитао је угарски министар просвете министра правде, да ли су учитељи народни јавни чиновници или не. Министар правде изјавио је у свом одговору, да су сви учитељи на јавним школама без разлике у погледу на карактер школе — јавни чиновници и то по 270. и 461. §-у V. чл. од 1878. г.

Вицеконзул српски у Будимпешти. Из Београда нам пишу: Поговара се јако да ће ускоро и српски вицеконзул у Будимпешти Вајс бити отпуштен из државне службе због многих неправилности. Вајс није никада ни био за то место јер није знао да брани ни најобичније трговачке интересе српске. У опште се ни за шта друго није ни бринуо већ како ће брзо и лако да се обогати, те је страшно играо на берзи. Вајс је био љубимац Барловчев и протекцијом овога и дошао је до тога места. Једва једном да је српска влада увидела да се са оваковим људима неда радити и да нису за онај положај, који заузимају.

Запалили мост. На железничкој прузи Арањош-Марот-Велики-Шурањ полио је један неваљалац уочи св. Николе дрвени мост код села Селечењ петролеумом па онда га запалио. Влаковођа железничког воза, који се у тај мах упутио био томе мосту није ништа ни слутио.! Али па срећу опази пламен један путник, који беше промолио своју главу кроз прозор. И чим је спазио он подиже ларму, те је воз на време заустављен и то на десет корачаји пред опасношћу.

Сигурност у Дебрецину. У Дебрецину су, како отуд јављају, разбојнички напади на дневну реду. Неке вуцибатине имају омче, које састраг бацају својим жртвама око врата, те их тако оборе на земљу и поробе. На тај начин су поробљени ових дана један енжењер и један порезни чиновник.

Дечаци — лопови. Из Будимпеште јављају, како су два брата: Леополд Екштајн, који је од 14 година, и брат му Јосиф, извештили у крадењу зимских капута. И тај занат терају они већ од дужег времена. Одмаме, на име, 6—8 деце школске под разним изговорима, па им онда узму зимске капуте и торбе и однесу. Пошљу н. пр. дете у било чију кућу, да бајаги да однесу писмо укућу и предаду овој ил' оној девојчици, па ће зато добити шећера. Међу тим изишту капут и торбе, да чувају. А кад дете уђе у кућу, они с капутом и торбом побегну. До сад су неваљалци ови, које је полиција ни делу ухватила ових дана, признали девет таквих случајева, али се мисли, да их има и много више. Вешти су ти разни Штајнови у свему и свачему.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 9. децембра.

Београд. Затворен је и отац бившег министра Генчића због проневере.

Капштат. У окрузима у које су Бури продрли, проглашено је опсадно стање.

Јоханесбург. Френш се јуче сукобио са Бурима северо-западно од Кригесдорпа. Бури су изгубили 50 мртвих и повукли се.

Лондон. У целој Енглеској беснио је јуче јак олуј, више особа је погинуло, штета је врло велика.

ЗА КУЋЕГАЗДАРИЦУ

тражи се једна изображена женска, која ће бити поуздана у вођењу домазлука. Иста треба да има и појма о трговини, а може одма ступити. — Понуде под шифром: **„Поуздана“** треба упутити на администрацију „Заставе“. 662 2 3

ПРВИ ЗЕМУНСКИ АГЕНТУРНИ СПЕДИЦИОНИ
И КОМИСИОНИ БИРО.

Част ми је до повољног знања ставити, да сам *у Земуну, у Господској улици кбр. 17.* отворио: Агентурни спедициони и комисиони биро — те ћу све у ту сврху спадајуће послове тачно обављати.

Властита спедициона кола свагда на расположену уз најумеренije цене.

С одличним поштовањем
ЖИВКО ЈОВАНОВИЋ.

670 1—3

СРПСКА ШТЕДИОНИЦА
КАО ЗАДРУГА
У ВАРЈАШУ

отвара 1. јануара 1901. упис удела П. кола, па стога позива у подручју својим најучтивије п. н. господ. Србе и Српкиње да се у што већем броју упишу као чланови у ово коло. Упис прима равнатељство и даје упутства сваки дан од 9—12 сати пре подне у просторијама садруге.

На сваки удео уплаћује се кроз 4 године у оброцима 40 потура (филера) недељно.

Осим тога полаже се одмах при упису 50 филера од сваког удела као уписницу.

Равнатељство Српске Штедионице
као задруге у Варјашу.
Јован З. Станојевић, В. Фирићхазки,
Ђура Лукин. 671 1—6

! Нема боље кафе !
него што разашиљу
ГАВРА СТЕЈИЋ И ДРУГ
ФИЈУМА

уз ниже означену цену, поузећем **без икаква друга трошка** у врећицама од 5 килограма.

Сантос најфинија бирана	1 килограм	фор.	1·40
Куба II. нова овогодишња	1 „	„	1·60
Либерија огромно зрно	1 „	„	1·60
Златна Јава мирисава	1 „	„	1·70
Куба бр. 30. специјалитет	1 „	„	1·75
(Ова кафа је била пређе 2 фор.)			
Цејлон оригинал	1 килограм	фор.	2·—
Мока права арабска	1 „	„	2·—

у 5 кгр. може се узети и 2—3 врсте, свака засебно упакована.

Сушонг теја ¼ клгр. оригинална кутија		ф р.	1·90
Царски меланж ¼ клгр. ориг.	„	„	2·50
Мандарин-Караван ¼ клгр. ориг.	„	„	2·60

Маслиновог уља (зејтин, Tafeloel):
бр. Ш/6. ф. 4·50, бр. Ш/7. ф. 5·50, бр. Ш/8. ф. 6·—

Поморанџе и лимунова, смокава фиников и датуља
1 сортимент од 5 клгр. фор. 3·20 франко.

Све франко и без трошка.

Чувајте се оних, који поруџбине купе у наше име а робу шаљу из провинције. Наши заступници су ова г. г. путници. *За Босну*: г. Милош Борић, *за Срем и Бачку*: г. г. Мита Ђорђевић и Ђорђе Анастасијевић. 655 4

Dr. J. G. Popp's
ANATHERIN
K. K. HOF-ZAHNARZT,
— **WIEN**, *13/6* —

Само је онда прави, кад је на плавој етикети у злату означена моја фирма.

На међународном лекарск. конгресу у Паризу 1900., апатерин је за негу уста и зуба ради опште употребе препоручен и доказано, да су досадање употребљаване воде за уста, већином имале киселину, од којих су кронична запаљења слузне кожице проузроковале. По 1 фор. 40 новч., 1 фор., и 50 новч.

600 5—30

ОБУЋАРСКА РАДЊА
МИЛОРАДА ЂАКОВИЋА
У БЕОГРАДУ

Потребује одмах више добро извежбаних радника за израду мушке, женске и дечје обуће, и једног искусног херихтера и штеперку (првенство имају муж и жена). Посао сталан добра награда.

Милорад Ђаковић
лиферант офиц. кора.
665. 2—3 кнез-Михаила ул. 9. телефона бр. 404.

Рихтеров Anker-Pain-Expeller
Liniment. Capsici compos.

је старо опробано кућевно средство, које се већ од преко 30 година као поуздан лек против **костобоље, реуме и назеба** употребљава.

ОПОМЕНА Због подражавања, које мање вреде, треба при куповању пазити на заштитну марку **„Ленге“** и на фирму **„Richter“**. — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 кр. може се у свима апотекама добити. Главно стовариште кед: **Јосифа пл. Терека** апотекара у **Будимпешти.**

F. Ad. Richter & Cie., k. u k. Hofl.
645 3 28 **Rudolstadt.**

Од лечничких капацитета опробано је и у већим болницама са највећим успехом употребљавани

RHEUMA-GEIST

дјејствује сигурно и необично брзо против ревматизам, исхије, костобоље итд.

Дјејствује у неким случајевима тако ванредно, да и код најстаријих болести после неколико употреба најјачи болови престану.

Зубо и главобољу лечи за 5 минута

Цена је једној флаши са упутством 1 **круна**, а у јачој каквоћи **2 круне 40 пот.**

Добити се може скоро у свима апотекама.

Поштанским поузећем или кад се новац унапред пошље шиље сам изналазач

WIDDER GYULA
Apotheker in S.-A.-UJHELY.

Главно стовариште у Будим-Пешти: у апотеци г. Józef v. Török, Király-utcza 12. и у Егеровој „Надор-апотеци“ VI. váczi-körut 17.

У Новом Саду: код апотекара Стевана Херцога; **у Руми**: код апотекара Јосифа Хондла; **у Инђији**: код апотекара Хајниша Антала.
576 7 10

Одликовано 1895 на изложби у Кајиру, 1896. на хигијенској изложби у Лондону са почасном дипл. и златном медаљом.

Небројених признања и захвалница. Чудновато лековито дјејство.

ПОМОЋНИК. Детајлиста, шпецерајске струке сервира као помоћник 4 године. Говори српски, немачки и потпуно мађарски. Ступање одма. Адреса код администрације „Заставе“.
664 3—3

У мојој кући „код бела грозда“ на житној пијаци у Новом Саду има један ВРЛО ЛЕП И ВЕЛИКИ ЛОКАЛ за издавање; а врло лепе и практичне штелаже за спецерајску, колониалну и ДЕЛИКАТЕСА радњу налазе се у истоме локалу
НА ПРОДАЈУ.
ВЕЛИМИР БУГАРСКИ.

4—4 656

ДРУШТВО
ЗА УЗАЈАМНО ПОТПОМАГАЊЕ ПРИ УДАЈИ И ЖЕНИДБИ И ЗА ОПШТЕ ОСИГУРАЊЕ У СРБИЈИ.

НА ЗНАЊЕ.

Чланови друштва за узајамно потпомагање при удаји и женидби и за опште осигурање извештавају се, да је полициска власт на основу решења Касационог Суда, предала управу управном одбору, и да је друштво од 4-ог ов. м. продужило свој рад.

Београд, 4. децембра 1900. год.

УПРАВА.

3—3 666

ПОЗИВ.

Чланови друштва за узајамно потпомагање при удаји и женидби, и за опште осигурање извештавају се: да је надзорни одбор у седници својој од 3. о. м. донео одлуку, да се управни одбор на основу чл. 32. закона о удружењима и чл. 107. друштвених правила удали од дужности. Према тој одлуци надзорни одбор примио је управу друштвену данас. 4. о. м., кога је данас у седници својој донео одлуку, да се на основу чл. 32. закона о удружењима сазове на дан **10 децембра тек. године** у 8½ часова пре подне.

Ванредна главна скупштина

која ће се одржати у просторијама позоришне кафане са овим дневним редом:

1. Избор деловође.
2. „ три овереника записника.
3. „ два бројача гласова.
4. Извештај надзорног одбора о удаљењу управног одбора.
5. Извештај надзорног одбора о закључку рачуна по чл. 145., 146. друштвених правила, и предлози по чл. 130. друштвених правила.
6. Измена и допуна правила.
7. Избор 10 чланова управног одбора и 2 члана надзорног одбора.

Улазнице за ову скупштину издаваће се сваког дана у друштвеној канцеларији за време канцелариских часова до 9. о. м. закључно до 5 час. по подне.

Закључни рачуни изложени су у друштв. стану.

Београд, 3. децембра 1900.

УПРАВА.

Примедба: Списак домовних чланова на скупштини закључиће се у 9½ часова пре подне.

Скреће се пажња члановима на одредбе чл. 57. друштвених правила. 667 3—3

ПОЗИВ.

По решењу надзорног одбора од 4-ог ов. м. одржаће се на дан

17. децембра ове године

у 9 часова пре подне у просторијама позоришне кафане Збор оделења за узајамно потпомагање при удаји и женидби, друштва за узајамно потпомагање при удаји и женидби и за опште осигурање — са овим дневним редом:

1. Избор деловође;
2. Избор три овереника записника;
3. Извештај о стању оделења, и решење о даљем опстанку овог оделења.

Улазнице за ову скупштину издаваће се од данас па закључно до 16-ог овог м. до 5 часова по подне.

Београд, 4. децембра 1900. год.

УПРАВА.

Примедба. Скреће се пажња члановима на чл. 57. друштвених правила. 668 3—3

НА ЗНАЊЕ

члановима оделења за удају и женидбу друштва за узајамно потпомагање при удаји и женидби и за опште осигурање.

По решењу надзорног одбора од 4. овог месеца позивају се чланови да објављени разрез за месец септембар, коме је рок плаћању био до 20. октобра, — измире закључно до 16. тек. мца у противном искусиће последице чл. 27. правилника.

Позивају се чланови, који су испунили своје обавезе према правилнику, а венчали су се, да по члану 40. правилника, своје књижице са документима предају друштву. Чланови који непосредно предају добиће реверс, а који буду слали, нека пошљу препорученим писмом и означе тачно адресу на коју ће им се кад на ред дођу послати новац и одговор.

Кад ће се продужити исплата премија управа ће објавити и позвати чланове по бројевима књижица, а онима који буду јавили адресу, кад на реду буду за исплату послаће се новац преко поште. Ово се нарочито напомиње члановима са стране, да се не би излагали излишном трошку.

Београд, 4. децембра 1900.

669 3—3 УПРАВА.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.